

RULLENDE

lægepraksis til hjemløse

Københavns Kommune har oprettet et sundhedsteam, der opsøger hjemløse misbrugere, som ikke kan rummes i det etablerede behandlingssystem. Vi har fulgt SundhedsTeamet for en dag

Af **NICOLA BOSERUP** (nbo@kl.dk) Foto: **JAKOB CARLSEN**

– Det lugter af råddent kød, og det er det næsten også, siger Søren, da han tager forbindingen af sin fod.

Søren er hjemløs og er denne kolde januar-

morgen ved at få rensset et sår på foden i en lille mellemgang under Blågård Kirke på Nørrebro i København. Søren er blevet påkørt af en lastbil og har gået med et åbent kødsår i foden i månedsvis.

Der er gået i betændelse i såret, som har

fået benet til at hæve slemt op.

I mellemgangen er der tre stole og et bord. Bordpladen er ved at falde af, og i hjørnet er der et garderobestativ, som ingen ser ud til at bruge. Dem, der holder til her, har ikke til vane at hænge overtøjet. De bor på gaden. Om morgenen kan de komme herind i værestedet Krypten og få morgenmad til fire kroner.

Bodil, der er sygeplejerske, er ved at rense Sørens sår. Hun arbejder for Københavns Kommunes SundhedsTeam, en slags rul-

SundhedsTeamets sygeplejerske Bodil på værestedet Krypten, hvor hun skifter forbindelse på den hjemløse Thomas' ben.

lende lægepraksis, der består af en læge og fire sygeplejersker.

SundhedsTeamet tager rundt og behandler hjemløse, der af den ene eller anden grund ikke kan finde ud af at opsøge det almindelige behandlingssystem. De fleste af dem har ikke haft kontakt til en praktiserende læge i årevis. De er for syge til at leve op til behandlingssystemets krav om for eksempel at møde op til tiden. De har ellers hårdt brug for behandling.

SundhedsTeamets læge Henrik Thiesen foretog i forsøgsprojektet "Sundhedsprojektet" en undersøgelse, der viste, at de svært marginaliserede hjemløse vælter sig i sygdomme på grund af langvarigt misbrug, stresstilstande og fejlnæring. 60 procent har alkoholisk leverskade, 40 procent alkoholiske nerveskader, halvdelen har kronisk leverbetændelse, 60 procent har store tandproblemer, 30 procent har lungeproblemer og lige så mange er mærket af, at de har brækket ben og arme og har gået rundt med sår, der ikke er blevet behandlet. 2/3 har tegn på depression og over halvdelen lider af angst. Procenttallene bygger på 122 repræsentativt udvalgte, og Henrik Thiesen anslår, at der i Københavns Kommune er 500 mennesker, der har behov for SundhedsTeamets hjælp.

INGEN KRAV

Mange er paranoide og socialfobiske, og det gør det svært for dem at færdes uden for deres eget miljø. Derfor er SundhedsTeamets opgave at behandle dem der, hvor de er, uden at stille krav og at hjælpe dem ind i det etablerede behandlingssystem ved at forberede dem på, hvordan det fungerer. Ligesom Bodil gør nu, mens hun renser Søren's sår. Hun stiller ingen krav om, at Søren skal møde op nogle steder; hun kommer til ham. Hun stiller heller ikke noget krav om tidspunkt. De havde ganske vist en aftale lidt i ni, men Bodil kom selv for sent, for det er umuligt at komme rundt i byen på grund af sneen udenfor. Men det gør ikke noget, for på det tidspunkt lå Søren og sov i et lokale

SUNDHEDSTEAMET

Københavns Kommunes SundhedsTeam består af en læge og fire sygeplejersker. Det fungerer som en lægepraksis på hjul, hvor teamet selv opsøger patienter på herberger og væresteder eller bliver kontaktet af kommunens gadeplansmedarbejdere og medarbejdere på værestedene. SundhedsTeamet fungerer som patientens tovholder i forhold til det øvrige sundhedssystem og det sociale system, og teamet arbejder tæt sammen med kommunens lokalcentre og gadeplansmedarbejdere.

SundhedsTeamets målgruppe er svært marginaliserede hjemløse. De fleste er misbrugere.

bag værestedets morgenmadsstue. Bodil gik ind og vækkede ham, satte sig ind i morgenmadsstuen og drak kaffe. Han skal lige ligge og vågne lidt, forklarede hun.

Mens Søren vågner, har Bodil drukket sin kaffe og er gået hen bag morgenmadsbuffeten, hvor hun har rodet under køkkenbordet og har fundet en opvaskebalje, som hun har beklædt med en plasticpose, fordi baljen ikke er ren. Hun har hældt vand i baljen og båret den ind gennem soverummet og ud i mellemgangen med den ødelagte bordplade, hvor hun nu sidder og renser Søren's sår.

Søren er en højt bred mand med langt lys, hår i en fedtet hestehale. Han er fuld, og snøvler så meget, at han er svær at forstå. Men det er okay, at fotografen tager et billede af foden, siger han, og fortæller, at det var en lastbil, der kørte ind i hans ben. Og det var med vilje, siger han.

Søren fortæller, hvordan han har været med i juniormesterskabet i håndbold for længe siden, at det ikke går med metadonbehandlingen, og at han ikke vil indlægges på Rigshospitalet, men på Hvidovre, og at det er et problem, at man ikke må ryge på hospitalerne.

Og så brokker han sig over, hvordan hospitalet er lang tid om at svare tilbage med et eller andet. Imens vasker Bodil såret på benet. Hun er kommet her tre gange om ugen de sidste par måneder. Og ligesom hun ikke har stillet krav til, at han skal stå klar, når hun kommer, stiller hun ingen krav om at blive talt pænt til. I hvert fald ignorerer hun hans provokationer og prøver i stedet at forklare, at hun og alle andre også skal vente i lang tid på svar fra hospitalet.

Asser har netop talt med SundhedsTeamets sygeplejerske Lone (tv. i billedet) om at få noget abstinensdæmpende medicin og er her på vej ind på sit værelse på Sundholms Herberg.

Hun putter en frisk forbindelse på benet og giver ham en creme til at smøre på såret for den spray, han fik sidste gang, har han ikke længere.

– Så får du den her, men så skal du dæleme også passe på den, siger Bodil og går ud på toilettet for enden af gangen for at tømme baljen for vand. Her er en anden hjemløs i gang med at vaske hænder. Rindende vand er en mangelvare, når man bor på gaden. I Sundhedsprojektets undersøgelse fandt man, at manglen på vand kan være én af årsagerne til, at så mange er smittede med hepatitis, smitsom leverbetændelse. For mange af de svært marginaliserede hjemløse er narkomaner, og hvis de ikke har nye sprøjter og ikke noget vand, renses de sprøjterne med den væske, der lige er ved hånden, og det kan være alt fra urin til vandpyttevand. Og når man deler skyllevæske, har man smitterisikoen.

DRIK IKKE KAFFEN

I den anden ende af byen tre timer senere har Bodils kollega Lone, der også er sygeplejerske i SundhedsTeamet og Henrik, der er SundhedsTeamets læge, en aftale med Asser, der gerne vil have hjælp til at holde op med at drikke.

Asser er 38 og har drukket siden han var 16

år. Han har boet på gaden i flere år. I øjeblikket bor han på et herberg på Sundholm på Amager. Her er man også opmærksom på smitterisikoen. I hvert fald får man instrukser om ikke at tage kaffe der, hvor herbergets beboere henter den.

– Hvis I vil have kaffe, kan jeg lave noget, siger kvinden i herbergets modtagelse og siger til Asser, Lone og Henrik, at de kan låne hendes kontor at snakke på.

ASSER PÅ AFRUSNING

Asser har været indlagt til afrusning på Bispebjerg Hospital i to døgn og bor nu her på herberget, hvor SundhedsTeamet står for den videre behandling. Henrik fortæller om mulighederne for at give noget medicin, der kan dæmpe abstinenserne, og foreslår, at Asser kommer væk på et afvænningsophold i et stykke tid. Og Asser fortæller, at hjulet på hans kørestol er gået i stykker.

Det bliver besluttet, at Lone skal hente noget abstinensdæmpende medicin til Asser, og at hun skal tage kontakt til Ole, der er gadeplansmedarbejder og kan sørge for, at

De sidste to år har Asser været overladt til sig selv som hjemløs. Nu bor han på herberg og tilses af SundhedsTeamet i Københavns Kommune.

der bliver bevilget en ny kørestol.

SundhedsTeamets samarbejde med gadeplansmedarbejdere og lokalcentre er helt afgørende for, om SundhedsTeamets indsats har nogen effekt.

– Vi kan ikke gøre en indsats alene. Hvis ikke der også bliver taget hånd om det sociale samtidig, nytter det ikke meget, siger Lone. Og det er Asser måske et eksempel på. Han har været på antabus "en million gange", da han boede i Grønland.

– Men jeg manglede noget moralsk opbakning, og nogen der ligesom fulgte mig undervejs, siger Asser.

Lone fortæller, hvordan hun og hendes kolleger fungerer som en slags rød tråd for patienten.

– Det går tit galt, når en patient skal overgå fra et behandlingssted til et andet, og der fungerer vi som patienternes tovholder. Ikke kun i forhold til det øvrige sundhedssystem, men også det sociale system. Jeg er jo ikke socialrådgiver og kan for eksempel ikke bevilge penge til Assers kørestol. Der tager vi så kontakt til gadeplansmedarbejderne og lokalcentrene, siger hun.

Det er også afgørende for SundhedsTeamets indsats, at der er god kontakt til værestederne, for det er som regel via dem, at SundhedsTeamet finder patienterne. Det var også

på et værested, at Asser mødte Lone.

– Det var nede i Kofoeds Kælder, som er et værested, hvor hjemløse kan komme ned og få et bad og rent tøj, siger Asser og fortsætter:

– Jeg hørte om SundhedsTeamet gennem Lotte Heise, der arbejder dernede. Ja, jeg kalder hende Lotte Heise, hun hedder Ingelise, men hun snakker som et vandfald. Hun sagde, at der kom nogle sygeplejersker derned og tog blodprøver, siger han og henviser til den gang, SundhedsTeamet tog rundt på værestederne og tog blodprøver for HIV og hepatitis.

– Og så foreslog Jakob, som er gadeplansmedarbejder, at jeg kunne snakke med Lone, og det gjorde jeg så en dag nede i Kofoeds kælder. Jeg sagde, at jeg gerne ville en tur på afrusning, men at jeg lige skulle en tur op i netto først, før jeg tog beslutningen, og så kørte jeg op og købte en kasse bajere. Men det blev bare for meget til sidst. Jeg drak tre flakser vodka om dagen og en hel masse bajere og et par piber hash. Så siger kroppen altså stop. Jeg begyndte at kaste blod op, og jeg fik hallucinationer, hørte kirkeklokker og stemmer og sådan noget. Hvis det var blevet ved at fungere på den måde, havde jeg fundet det første og det bedste S-tog og hoppet ud foran det, siger Asser.

FINANSIERING

Københavns Kommunes Sundheds-Team har fungeret siden maj sidste år. Det bygger på erfaringer fra det treårige pilotprojekt Sundhedsprojektet, der var finansieret af satspuljemidler fra Socialministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Der er nu afsat 28 millioner kroner, som kommunerne kan søge til etablering af SundhedsTeams.

Sørens navn er ændret, da han ønsker at være anonym.

I stedet blev han indlagt på Bispebjerg.

– Der var min promille på 2,6, og der havde jeg endda kun tømmermænd, siger han og fortæller, at han fungerer bedst med en promille på tre.

– Så har jeg det roligt og stille.

INGEN PENGE I TO ÅR

Asser er Grønlandsk, men er vokset op i Danmark. Som 18årig tog han tilbage til Grønland og har siden da boet skiftevis i Grønland og i Danmark. Han har været i Danmark i to år nu, men er først for nylig kommet i kontakt med det offentlige system.

– Jeg var på Folkeregistret i København for at blive skrevet op, så jeg kunne få kontanthjælp, men da jeg ikke havde nogen adresse, kunne jeg ikke få nogle penge, og

jeg kunne heller ikke få sygesikringskort og alt det der. Og jeg kendte ikke København, siger han og peger ned på sin kørestol:

– Denne her fik jeg af Susanne, der er kirketjener i Vor Frue Kirke. Men jeg ved ikke, om hun vil kunne skaffe mig en ny, siger han, og fortæller, at han ikke har haft nogen læge, siden han boede i Grønland for mere end to år siden.

GADEPLANSMEDARBEJDEREN

De sidste to år har Asser sovet rundt omkring på gaden, og det var her, han fik kontakt til en af Københavns Kommunes gadeplansmedarbejdere.

– Jeg opholdt mig på Kultorvet, Gammel Torv og Rådhuspladsen alt afhængig af vejr og vind, og der mødte jeg Jacob, som er gadeplansmedarbejder. Han kom over og talte til mig, og først tænkte jeg, hvad fanden rager det ham, om jeg sidder her og drikker en øl, men han er faktisk en fin fyr, siger Asser. Det var ham, der foreslog Asser at mødes med SundhedsTeamet, og det var én af hans kolleger, der for et par måneder siden hjalp Asser med at få kontanthjælp, fortæller Lone og rejser sig. Nu skal hun ud at hente den abstinensdæmpende medicin til Asser, og derfra tilbage til SundhedsTeamets lokaler, der også ligger på Sundholm. ♥

